

SINIF ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME PROGRAMLARI VE SANAT EĞİTİMİ

TRAINING PROGRAMS FOR CLASSROOM TEACHERS AND ART EDUCATION

Ayşe ÇAKIR İLHAN

Doç. Dr. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi

ÖZET

Bu makalede sınıf öğretmeni adayları için sanat eğitimi konusunda kuramsal ve uygulamalı çalışmalarda neler beklendiği tartışılmıştır. Bu beklentilere sınıf öğretmeni yetiştirme programları yanıt verebiliyor mu? Yetişen sınıf öğretmenleri ilköğretimin ilk beş yılında sanat eğitimine ilişkin dersleri yürütebilirler mi? vb. sorulara yanıt aranmıştır.

Anahtar sözcükler : Sanat eğitimi, Sınıf Öğretmeni Yetiştirme, Resim-İş dersleri.

ABSTRACT

In this paper, it has been sought that what has been expected from the theoretical and practical modules in Art Education for the trainees in Turkish Education System are the expectation sufficient and relevant? Are the classroom teachers able to teach art education during the first five years of basic education? And should they teach?

Key Words : Art Education, Primary School Teacher's Training, Painting

Eğitim kurumlarının en büyük amacı yaratıcı ve yapıcı bir toplum yaratmaktır. Yaratıcılık her alanda yeni, özgün, işe yarar, yeni fikirler ve buluşlar ortaya koyabilmektir. Türk Milli Eğitim Sisteminin amaçlarından biri de yapıcı ve yaratıcı bireyler yetiştirmektir. Bugün araştırmalar ortaya koymuştur ki yaratıcılığın gelişebilmesi için bilim, sanat ve teknoloji birbirini tamamlayan alanlardır.

Yine bilimsel araştırmalara göre örgün eğitim içinde mümkün olduğunca erken yıllarda başlatılan sanatsal etkinlik ve süreçler, kısa adıyla sanat eğitimi, çocukların daha çok zihinsel ve bilişsel alanlar denilen matematik, fen ve doğa bilimleri gibi derslerde daha başarılı olmalarına yol açmaktadır. Sanat eğitimi gören çocuklarla, sanat eğitimi gören çocuklar arasında yapılan kıyaslamalı araştırma ve temaslarda bu gerçeği doğrulamaktadır(G.S.E.Raporu 1982).

Sanat eğitimi, sanatın tüm alanlarında gerçekleştirilen eğitim ve öğretimi kapsamaktadır. Günümüzde Sanat Eğitimi daha çok sanatlar eğitimi olarak adlandırılmaktadır ve dil (edebiyat); yüzey (resim, grafik, fotoğraf, hat. vb.); hacim (heykel);

eylem (tiyatro); mekan (mimari); ses (müzik); hareket (bale) vb. tüm sanat alanlarını kapsamaktadır.

Sınıf öğretmeni yetiştirme programları ve sanat eğitimi konulu bu araştırma öğretmen yetiştirme programlarında yer alan sanat eğitimi dersleri ile sınırlandırılmıştır. İnsanın yetiştirilmesinde sanatın yeri antik devirlerden (Platon, Aristo, v.d.) bu yana tartışılmaktadır. Yetişmekte olan çocuk ve gencin okul ve okul dışındaki genel eğitimi çerçevesi içinde, yaratıcı sanatsal alanda da kuramsal ve uygulamalı olarak eğitilmesinden söz edilmesinin ise, Barok döneminin bitişiyle, özellikle kentsoyluların "uyumlu kişilikler yetiştirmek" gibi eğitsel birtakım düşünceleriyle başladığı söylenebilir. 1800'lerde sanatın insanı eğittiği gerçeği üzerinde duruluyordu. Sanat eğitimi açısından önemli olan ilk görüşler arasında Herder'in (1784-1791) halk sanatlarına eğilmesi, Goethe'nin renklerin duysal etkileri üzerindeki incelemesi, Rousseau'nun kişinin kendi öz varlığını geliştirmek için doğal ve yaratıcı sanatsal uğraş ve etkinliklerin bir araç olduğu düşüncesi, Humboldt'un resim çizme etkinliği ve

resim derslerini bir tür dil, bir iletişim aracı olarak görme eğilimleri sayılabilir (G.S.E. Raporu 1983).

Schiller'in "oyun" tezi (sanat bir oyundur, etkinlikler içtenliğe ve oyuna dayanmazsa insan insan olarak kalamaz) ve 1795'de yayımlanan "İnsanın Estetik Eğitimi Üzerine Mektuplar" adlı eseri, estetik eğitim kavramını ve bu tür bir eğitimin özü, ereklere ve içeriğini ilk kez tartışan, sanat yoluyla insanların eğitimini sistemli biçimde ilk ele alan, önemli düşünceleri içerir.

19.y.y. başlarında Pestalozzi (1746-1827)'den kaynaklanan ve Homboldt'un katkılarıyla Almanya'da yapılan eğitim reformu içinde, resim ve çizim dersleri üniversiteyi de içine almak üzere, seçmeli olarak her öğrenim kuruluşunda yer almıştı. Bu derslerin gözü ve eli eğittiğine inanılmakta, doğal çizim dürtüsünün matematik ve sayılar yardımıyla dengelenmesiyle belli bir yöntem ışığında, daha önceki taklit yoluyla kopya resim yaptırmaya karşı çıkmaktadır. 1870'lerde bu dersler ilkokullara ve ortaokullar ile liselerin ilk iki sınıflarına zorunlu ders olarak girmiş, ortaokul ve lise resim öğretmenleri de o zamana dek olduğu gibi seminerlerle değil, meslek okullarında yetiştirilmeye başlanmıştı. Bir iki kuşak boyunca etkili olan bu bezeme ve süsleme motiflerinin ve geometrik desenlerin çizimlerin hareketi (Stohlman hareketi), zevk aşılama, gücünü zenginleştirici, gözü ve kavramayı, biçimleri algılama gücünü keskinleştirici yönüyle dikkati çeker. Ancak giderek bir ölçü sanatına dönüşen bu anlayış, 20.y.y.'ın hemen başında gelişen yeni bir anlayışla yer değiştirdi; artık bu derslere nesnelere gözlemi yanında renklerin, duyu ve duyuların ve estetik zevkin de katılması, çizim ve resme başlamadan fırça tekniği, renk teknolojisi ve renk kuramının temel bilgilerinin verilmesi öngörülmüştü (G.S.E.Raporu 1983).

19.yüzyılın ilk yarısından başlayarak önce endüstrileşme sürecinde başta giden ülkelerde olmak üzere, geniş kitlelerde sanat eğitimine ilginin arttığı ya da artırıldığı bir gerçektir. İlk İngiltere'de kendini gösteren ticari sanat eşyasında yapılacak yenilikler için el sanatlarıyla ilgili olarak izlenen gelişimlerin (Ruskin, W.Morris, W.Crane, C.R.Ashbee v.d.), uzantıları Almanya'ya ve oradan da Avusturya'ya ulaşmıştı. 1870-75'lerde Rusya'da, 1873'te Avusturya ve 1885'te Amerika Birleşik Devletleri ve Kuzey Avrupa Ülkelerinde, 1886-87'de de Almanya'da başlayan bu yeni eğilim ise giderek atölye ve iş eğitimine kayan yeni bir

sanat ya da daha doğru deyişle zanaat eğitimini belirliyordu (G.S.E.Raporu 1983).

20.yüzyılın hemen başlarında yer alan dört uluslararası sanat eğitimi kongresi (1900 Paris, 1904 Bern, 1908 Londra ve 1912 Dresden) tümel bir sanat eğitimi ve sanat eğitbilimi (pedagojisi) hareketinin öncü olaylarıdır ve genel eğitim sistemleri içinde bir reform olarak anlaşılmalıdır. Bu genel eğitim reformunun "kültürel çöküş ve insanın kendine yabancılaşması" olgusuna karşı bir önlemler hareketi olduğu ve bu kapsam içinde en başta güzel sanatlar, edebiyat, yaratıcı etkinlikler ile estetik zevkin eğitime gerekli önemin verilmesine ve tüm bu dalların, eğitim ve öğretimin öz alanı haline gelmesine yöneldiğini görmekteyiz.

Daha sonraki yıllarda çocuğun dünyasına verilmeye başlanan önem, çocukta bir küçük sanatçı, bir dahi görme eğilimleri ve sanat derslerine eklenmeye başlanan psikolojik boyut ile çocuğu özgür bırakma anlayışı, aynı yıllarda gelişmiş, sanat eğitimi çocuk resmi olgusunda ve bu olgunun geliştirilmesinde odaklanmıştı.

1920'lerde "çocuğa özgü, çocukça" olanın yitirilmemesi ve çocuğa ruhsal ve fiziksel gelişim evrelerine göre davranılması ilkesi, sanat eğitimi için ortak bir ilke olarak kabul gördü. 1920'lerin pek çok sanat eğitimi kuramcısına göre sanatsal form bilinç dışından kaynaklanmakta, çocuk da bilinç dışından gelen dürtülerle yaratırmaktadır.

Çocuğun baş tacı edilmesiyle, sanat eğitiminde her türlü planlamayı, başarı ölçümünü, yöntem ve didaktiği reddeden tutumlara kadar gidildiği oldu. Sanat dersleri serbest dersler olarak ele alınca pek çok deneme yapıldı, fakat sanat dersleri için gerekli kavramlara ulaşamadı. G.Briket ile çocuk resimleri, aşama aşama gelişen zihinsel basamakların göstergesi olarak değerlendirildi, çocuğun biçimlendirme dili ve düşünme biçimleri hakkında bilimsel bilgiler temel oldu ve bunlara uygun yöntemler de araştırıldı. 1929'da sanat derslerinde, "açıklamalar için sanattan yararlanmak, fakat derslerde asıl psikolojik bilgilere dayanmak ve çocuğun kendine özgü niteliklerini korumaya çalışmak" ilkesi benimsendi.

1950'lerde gestalt psikologlarınca geliştirilen sistem ise, algı ile biçim verme arasındaki ilişkiye dayalıdır, görsel algı ön plana çıkar, plastik sanat derslerinde görmeyi öğretmek başlıca amaç olur. Oyun, yani farketmeden bilinçli iş'e, eyleme yönelme de yöntemler arasına girer. Yaşantısal anlatım önemsenir. Bauhaus öğretileriyle ise, öznel

yaşantı ile nesnel bilgi sanata giden iki ayrı yol olarak ele alınır. Bauhaus'ın getirdiği bir anlayış da, toplum için sanatın giderek daha anlaşılabilir olmasını, ya da toplumun giderek sanat için daha duyarlı olmasını sağlamak üzere iletişimin kurulmasını öngörmekteydi. Bu iletişimin toplumsal işlevi de şunlardı: sanatçıların kendilerini anlatmaları ve dolayısıyla toplumca anlaşılmaları; toplumda sanat ile kurulan bir iletişimin başlaması; bu iletişimin kurulabilmesi için bir ön koşul olan, sanat olgusu ve sanatsal olan hakkında okullarca verilen bilgilerin gerekliliğinin temellendirilmesi. Böylece sanat toplum için bir bilinmezlikler alanı olmaktan çıkabilirdi (G.S.E.1983).

1946'da çeşitli üniversitelerde kurulan sanat eğitimi enstitüleri aracılığıyla sanat eğitimcilerinin lisansüstü öğrenimlerinin sağlanması ve alanla ilgili kuramsal ve yöntemsel temellerin araştırılması çalışmalarının başlaması, 1958 Basel ve 1962 Berlin uluslararası sanat eğitimi kongreleri önemli gelişmelerdir. 1970'lerin başında sanat eğitimi ve eğitimbilimi bir doktora ve doçentlik uzmanlık alanı olarak benimsenmiştir.

Batı'daki bu gelişmelerin, özellikle 19.yüzyıldan bu yana, toplumsal değişmeler, kültürel, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin yanında siyasal gelişmelerden de etkilendiği ve farklı sanat eğitimi politikaları izlendiği görülür. Sanat eğitimi kimi zaman kültüre az değer verildiği söylenerek genel kültür düzeyini arttırıcı, kimi zaman genel yaşam biçimindeki zevk düzeyini yükseltici, bazen dünya piyasasına daha nitelikli ve zevkli eşya sürebilme gibi ekonomik bir etkenle, bazen de halkla ve halk sanatlarına dönük ya da çocuktan yana olmak gibi bir işlev, erek ve ideoloji yüklenmiştir. Yüklendiği işleve göre de örgün eğitim kurumlarındaki sanat eğitiminin verilmiş tarzı başka başka olmuştur. Ancak tüm bu gelişmeler içinde iki ana sanat eğitimi anlayışının saptanması mümkündür : İnsan eğitiminin ağırlık kazandığı sanat eğitimi, bir başka deyişle sanat yoluyla eğitim; bunun karşısında sanatın ağırlık kazandığı, sanatın kendisi için, sanatın anlatılmasını amaçlayan sanat için eğitim anlayışı. İlkinde önemli olan, sanatsal yaratıcı uğraşların genel eğitim sistemi içinde insanı yetiştirici süreçler olarak yer almasıdır. Özgür yaratıcılık, çocuğun işine karışmamak, onu kendi haline bırakmak, az yönlendirmek bu anlayışın getirdiği düşüncelerdir. Diğerinde önem verilen işe karmaşık ve çok yönlü sanat olgusunun kendisidir. Çocuk, ergen ve yetişkinin çağını anlaması bakımından özellikle

çağdaş sanat biçimlemelerinin üzerinde didaktik olarak durulur. Burada çocuğun kendiliğinden ne yapacağı değil, öğrencinin neye gereksindiği ve neler öğrenmesi gerektiği önem kazanmıştır.

Dikkat edilirse anlaşılacaktır ki, sanat yoluyla eğitim, çocuk ve ergende akıldan, aklın denetiminden çok duyulara, duyguya, heyecana yer vererek, eğitim sistemlerindeki aşırı rasyonalizasyona karşı çıkmayı, bu olguyu dengelemeyi amaçlamaktadır. Ağırlık duygusalıktadır, duygusal yaşantıdadır.

Sanat için eğitim ise, belki biraz daha somut ve gerçekçi bir yaklaşımla, çağımızın bilimsel ve teknolojik bir çağ olduğunu kabul eder ve bu gerçekten yola çıkarak sanat eğitimi de akılcı ve bilimsel temellere oturtur. Yaratıcı, yapıcı, üretken süreçlerin önemi kadar, sanat olgusunun türlü biçimleriyle öğretilirliği üzerinde durur, duygusalığın yanı sıra, tüm yeti ve yetenekleri zihinsel ön plana alır; sanat uğraşlarında çocuğu da, ergeni de yaptığını ve yapıları sözcüklerle, söze dökerek kavramlaştırması üzerinde düşünerek yargılanmasını, eleştiri ve değerlendirmelerin akılcı temellere dayandırmasını ister.

Kısaca ve en kolay anlaşılacağı için duygusal ve akılcı diye tanımlayabileceğimiz bu iki görüş, ilk bakışta birbirlerine karşıt gibi görünüyorsa da, aslında birbiri yanı sıra yer alarak, bir çeşit karma görüş oluşturulabilir. Yapılması gerekli olan, (evrensel anlamda) endüstrileşen, teknolojiyle sürekli ilerleyen ve ister istemez akılcı bir çağ olan günümüzü yadsımadan; çağımızın verilerini kabul ederek ona yaklaşmak; ama bunun uzantıları olan tek yanlı bir eğitime, sanat ve estetik eğitimin olanaklarını seferber ederek karşı çıkmaktır.

Türkiye'de sanat eğitimi alanında yapılanlar 1925 yılına kadar daha çok kişisel çabalarla sınırlı kalmıştır. Ancak 1925 yılında Milli Eğitim Bakanlığı dünyaca ünlü eğitimci J.Dewey'i Türkiye'de davet ederek kendisinden Türk Eğitim Sistemi hakkında bir rapor hazırlamasını ister.

Bu tarihlerde Milli Eğitim Bakanlığı yapacağı yeni çalışmalar için uzman kişilerin bilgilerine başvurur, onların konu ile ilgili görüşlerini alırdı. Uzman kişilerin görüşlerine göre :

a. Öğretmen yetiştiren bazı okullarda resim öğretmenliğine yönelik derslere yer verilmelidir (J.Dewey'in raporu.).

b. İlkokullardaki resim ve el-ışleri derslerini yürütecek öğretmenleri hazırlamak üzere bazı

öğretmen okullarının 5.sınıflarında birer özel şube açılmalıdır (İlköğretim Müfettişleri Kongresi Raporu. 1925 Konya.).

1926 yılında Yeni Türk Toplumunu'nun gereksinimlerine ve ilkokullarına uygun, yeni eğitim ilkeleri ve öğretim programları hazırlanır. Programda yer alan resim ve iş eğitimi ile ilgili derslerin daha sağlıklı uygulanabilmesi için, bu branşta öğretmen yetiştirilmeye başlanır. Bu amaçla Ankara'da Avrupa'nın tanınmış Profesörleri Resim-İş ilkelerine uygun kurslar açarlar. Kurslara ülkenin çeşitli bölgelerinden yüze yakın ilk ve ortaokul öğretmeni katılır.

Resim eğitimi ile ilgili önemli çalışmalarda biri de bazı yeni öğretmen okulu binalarına resim ve el işleri ile ilgili atelyeler açılmasıdır. Örneğin: Ankara Gazi Orta Muallim Mektebi binasına resim-iş öğretmeni yetiştirmek için modern iş atelyeleri yapılmıştır.

1961 yılında yapılan Milli Eğitim Bakanlığı VII.Milli Eğitim Şurası'nda Güzel Sanatlar Komitesi tarafından hazırlanan raporunda Genel Öğretim Kurumlarında resim eğitiminin durumu şöyle açıklanmıştır : “Bugün çeşitli kademelerdeki bütün okullarımızda bir resim öğretiminin varlığı nasıl kabul görüyorsa, bu öğretimin istenilen düzeyde olmadığı da bir gerçektir. Bu da göstermektedir ki modern resim eğitimi gerçek anlamda ele alınamamış ve resim öğretiminin öğretimdeki yeri yeterince anlaşılammıştır. Bu nedenle resim öğretiminin varlığı sevindirici olmasına rağmen, içeriği çocuğa karşı ve zararlı yoldadır. Çocuğu yaratarak öğrendiği gerçeğinin anlaşıldığı ve bu anlayışın kabul gördüğü bu tarihte yaratmanın en çok sanat yolu ile sağlanacağı eğitimciler tarafından da bilinmektedir. Bu nedenle okullardaki resim-iş derslerini sanat eğitimi açısından ele alarak programda bu derslere geniş yer verilmelidir.

Milli Eğitimin en önemli görevi yeni nesilleri yapıcı, yaratıcı, girişimci, kişilik sahibi olarak yetiştirmektir. Bunun için “Eğitim sistemini bir bütün olarak gözden geçirmek ve günün gereksinimleri doğrultusunda düzenlemeler yapmak zorunludur” denilmektedir. Rapor şu şekilde devam etmektedir : “Bugün çok şey bilme devri geçmiş, doymak bilmez bir öğrenme gereksinimi başlamıştır.” Bu nedenle çocuğa herşeyi öğretmek yerine, gerekenleri istediği zaman öğrenip elde etme yeteneği kazandırmak öğretimin tek amacı olmuştur. Bütün fizik kanunlarını ezberlemiş

olduğu halde bir elektrik ampülünü takamayan insan tipi yerine bozulan radyosunu tamir etmeye teşebbüs edecek ve bu iş için gerekli kaynakları kestirecek ve ondan faydalanmasını bilecek insan tipinin yaratılması yolu da budur. İleri milletler seviyesine ulaşmamız ve onlara ayak uydurmamız da ancak bu yolla olanaklıdır, resim öğretiminin bugünkü durumu gözden geçirilirse bütün bu gerçeklere uyulmadığı kolayca görülebilir denilen raporda ilkokullardaki o günkü durum şu şekilde özetlemektedir (VII.Milli Eğitim Şurası.1961) :

İlkokul öğretmenlerinden Resim-İş derslerini içeriğine uygun bir şekilde yürütenler, resimle ilgilenmiş, bu konuda deneyim sahibi, programın istediğini, kendi anlayışına göre, yerine getirdiğine inanmış olanlardır. Geriye kalanlar ve çoğunluğu oluşturanlar, bu bakımdan gerçek bir huzursuzluk içerisindedirler. Çünkü, diğer derslerde yeteri kadar yararlandıkları pedagojik bilgileri, resim derslerinde tamamen yetersiz kalmaktadır. Bu durum sadece, resim yapmanın bir yetenek ve uzmanlık işi olduğu düşüncesine yol açmakla kalmamış, aynı zamanda, resim öğretimindeki başarının da bir yetenek ve uzmanlıkla mümkün olacağı inancını uyandırmıştır. Bilindiği gibi bu görüş, çocuğa yetişkinler gibi resim yaptırmak isteğinden doğmaktadır. Bu açıkça çocuğu, çocukluğundan çıkarmak demektir ki, bu çocuğun doğasına aykırı bir harekettir. Bu şekilde çocuğa yetişkinler tarzında resim öğretmeye çalışmak, sadece çocuk resimlerini anlamamak ve onları yermekten, çocukların ilerde büyüyüp birer yetişkin olacaklarını düşünmekten değil, aynı zamanda çocuk dünyasına girip onun ilgi ve isteklerine uygun, kurallarına bağlı bir resim tarzını gösterememektedir.

Ancak, bu arada aynı nedenlerle yetişkinlerin resim yapma tarzlarını da, çocukların kavramalarının mümkün olmayacağı düşünülmemiştir. Onun için bu tarzı öğretmekte ısrar edilir. Bu yersiz ısrar, okula resmi severek ve bilerek başlayan çocuğun okuldan, resim yapmasını unutmuş, ondan gözü yılmış olarak çıkmasına neden olur. Bu nedenlerle resim dersi, çocuğu, çocukluğundan çıkarmak yerine, tam tersine ona çocukluğunu yaşatmak suretiyle, çocukluk çağının gereklerinden yararlanmak zorundadır. Öte yandan iki ile on iki yaşına kadar çocuğun her yaş basamağında ayrı bir gelişme gösteren resim yapma eylemi, gerek içeriği ve gerekse sonuçları nedeniyle çocuğun dünyasına girmenin ve onu anlamının en iyi yollarından biri ve dünyanın en açık ifade aracı

olması sebebiyle, Resim-İş dersleri ilköğretim öğretiminin iskeleti olarak kabul edilmiştir. Bütün bu gerçekler karşısında, ilköğretimde Resim-İş derslerinin iyi eğitim görmüş öğretmenlere verilmesi düşüncesinin, yalnızca ilköğretim öğretmenlerinin değil, bütün eğitimcilerin benimsedikleri bir görüş haline gelmiş olması, resim öğretimindeki anlayışın ne derece köksüz olduğunu göstermeye yeter bir olaydır. Özellikle, dördüncü, beşinci sınıflarda Resim-İş dersleri daha çok, diğer dersleri pekiştirme veya eksikleri tamamlamak için kullanılmaktadır. Bu hal, diğer derslerin yükümlü olduğunu gösterdiği gibi, Resim-İş derslerinden beklenen amacın da önemsenmediğini ortaya koymaktadır. Burada denetim sisteminin böyle bir duruma engel olacağı düşünülürse de, uygulamada bunun önemli rol oynamadığı bir gerçektir. Çünkü, Resim-İş derslerinin gerekliliğini savunan ve onu temel sayan bir denetim anlayışı da söz konusu değildir. Genellikle yapılan denetimler formaliteden ve öğretmenin kontrolünden oluşmaktadır. Bütün dikkat, öğretmenin konuyu veriş, çocuklarla ilgileniş üzerinde toplanır. Çocukların faaliyetlerinin kendilerini ifade edip etmediği, kaos halinde bulunan yaratıcı düşüncelerini serbestçe işletilip işletilmediği görülmez. Çünkü, bu konular öğretmen kadar, müfettiş için de yeterince açık değildir.

Resim-İş derslerinin estetik ve pedagojik içeriği hakkında köklü ve belirli bir düşünce var olmadığı için, çalışmalar sırasında çocuğa rehberlik edilemediği gibi, yapılan işler hakkında da dersin amaçlarına uygun sonuçlara ulaşılamamaktadır. Bu nedenle çocuğun gerçek kimliğini göstermesi açısından diğer dersleri için bir ölçü olması gereken Resim-İş notu, tersine diğer derslerin bir çeşit ödül haline gelmiş bulunmaktadır. Ayrıca ilköğretim öğrencilerinin Resim-İş ödevlerine velilerin fazla müdahale ettikleri ve çoğunlukla onları bizzat yaptıkları bir gerçektir. Çünkü, okuldaki anlayış, ödevin gösterişli, temiz olmasını ve yıl sonunda okul sergisinde sergilenmesini amaçlar. Bu durumun çocukları çekingen, girişim yeteneğinden yoksun tipler haline getirmesine neden olduğunu söylemeye gerek yoktur.

Öğretim programının gerek amaçları, gerekse açıklamaları yetersiz olduğundan ve açık ifade taşımadığından, öğretmene rehber olmamaktadır. Bakanlık tarafından hazırlanmış olan öğretim programından yararlanamamasını ve onu anlayamamasını, öğretmen kendi yetersizliği imiş gibi görmektedir.

Amaçlar :

Resim-İş derslerinin amacı, çocuğun spontane bir şekilde çocukluğundan gelen yaratıcılığını geliştirmek, onların oldukları gibi görünmelerine ve kendi oluşlarına göre çalışmalarına fırsat vermek suretiyle çocukta ifade kabiliyetinin tabii ve samimi bir şekilde gelişmesini sağlamaktır. İfade kabiliyetinin gelişmesi ise çocukta değeri olan zihni ve manevi tek gelişmedir.

Esasen orijinal olan çocuk ruhu kendi halinde ve kendi aleminde eğitildiği zaman meydana getireceği eser de mutlak orijinal olur.

Yedi ile on beş yaşları arası çocukların yapmış oldukları resimlerde genel olarak aşağıdaki özellikler bulunur :

1. O memleketin yetişkin sanatçılarından daha fazla milli üslup özellikleri gösterdikleri,
2. Bir şehir veya kasabanın yaşı ve çocuğun bulunduğu muhitin coğrafi durumu hakkında esaslı fikir verdiği,
3. Çocuğun yaşayışı düşünce ve hayallerini bütün incelikleriyle ortaya koyduğu için, öğretmeni, Resim-İş derslerini de tıpkı diğer dersler gibi göstermek zorunda olduğuna ve bu nedenle elde edeceği olanakların önemine inandırmak ve bu dersleri kendisinden daha iyi gösterecek bir uzmanın bulunamayacağı gerçeğine ulaştırmak,
4. Öğretmenlerin Resim-İş derslerinde kendilerini yetiştirmelerine engel olan teftiş sistemini ve aksaklıklarını önlemek.

Bu konuların çözümlenmesinde ilköğretim okulu öğretmenin yetiştirilmesi önem taşır. Öğretmenin, yukarıda belirtilen amacı gerçekleştirebilmesi, Resim-İş derslerinin de tıpkı diğer dersler gibi hak ettiği değeri kazanabilmesi için :

1. Öğretim programı öğretimde birlik ve kolaylık sağlayacak bir araç haline getirilmelidir.
2. İlköğretim okulu Resim-İş derslerinin bugünkü hale gelmesine sebep olan öğretmenin sanat anlayışından yoksun pedagojik formasyonunu küçük bir broşürle tamamlama yoluna gidilmelidir.
3. İlköğretim ikinci kademe Resim-İş öğretmenleri konferans ve uygulamalarıyla birinci

kademe öğretmenlerine yardımcı ve yol gösterici bir duruma getirilmelidir.

4. Öğretmenlerin Resim-İş derslerinde kendilerini yetiştirmelerine engel olan teftiş sistemi ve aksaklıkları önlenmelidir.

1961 yılında Güzel Sanatlar Komisyonunun hazırladığı rapordan da anlaşılacağı gibi ilkokullarda ki sanat eğitimi dersleri, program, uygulama yöntemleri, öğretmen yeterliliği, ortam, araç, gereç vb. konularda o günün gereksinimlerini karşılayamamaktadır.

Bu rapordan yaklaşık 20 yıl sonra hazırlanan (1982) Türkiye’de Güzel Sanatlar Eğitimi Çalışma Grubu Raporu’nda Temel Eğitim Birinci Basamağı olarak bahsedilen ilkokullardaki sanat eğitiminin durumu şu şekilde özetlenmiştir.

İlkokullarımızın ders programlarında haftalık 25 saatten yalnızca biri resim, biri de müzik dersine ayrılmıştır. Ders saatlerinin azlığı bir yana, asıl önemli konu, bu derslerin “programda var, fakat uygulamada yok” gölge dersler olmasıdır. Özel okullar ve büyük kentlerdeki bazı okullar dışında bu dersler, diğer derslerin manevra alanlarıdır. Programı yetiştirmemiş bir ders, resim dersinde yetiştirilir, yazdırılması bitmemiş konular yazılır ya da “öğrenci diğer ağır ve ağırlıklı derslerin getirdiği yorgunluğunu” gidermek üzere, öğretmenle birlikte resim ve müzik derslerinde dinlenir. Resim ve müzik dersleri yapıldığında ise, dersin alanıyla ilgili her hangi bir bilgi aktarımı, aydınlatma, kısaca bir ders verme öğretme yer almamakta ya da çok eksik olarak yer almaktadır. Bunun nedeni o alanda yetişmiş öğretmen olmaması, eğer varsa, onun da yeterli eğitim görmemiş ya da zamanla alana yabancılaşmış olmasıdır. 1926’larda özel olarak resim ve elişleri için yetiştirilen öğretmenler gerilerde kalmıştır.

Okullardaki fiziksel koşullara gelince, varsa atelye ya da odaların donatımı yetersizdir, araç gereç ya yoktur ya da eksiktir, değişen öğrenme içerik ve formlarına uymamaktadır, eskimiş, çağdışı kalmıştır. Görsel işitsel araçlar ve kullanım malzemesi hemen hiç kullanılmamaktadır. Odaların çok işlevli ve çok yönlü kullanılabilir biçimde donanımları öngörülmemiştir. Sanat derslerinin not ile değerlendirilmesi ise, hele bir bilgi aktarımı yapılmadığına göre bir çelişki yaratmaktadır. Gerek anlayış, gerek öğretmen yetersizliği bakımından başarı ile verilemeyen bu derslerde öğrencilerden bir başarı beklenmesi ve bunun ölçüye vurulması doğru olmamaktadır.

1968 yılında hazırlanan ilkokul Resim-İş dersleri müfredat programında, resim gibi yaratıcılığı geliştirmeye yönelik sanat eğitimi ile, iş gibi, yarara, hazır kullanıma yönelik teknik-iş eğitimi birbirine karıştırılmaktadır.

Bitmiş, hazır ürünleri kullanma anlayışı müzik dersleri için özellikle geçerlidir. Yaratıcı sürece hiç yer verilmemekte, temel eğitimin ilk basamağında çocuklar müzik alanında yaratıcı yetinin geliştirilmesi bakımından tümünden eksik bir anlayış karşısında bulunmaktadır.

İlkokullarda sanat eğitimi olumsuz etkileyen ve öğrenciyi ezber biçimlere yönelten etmenlerden biri de ilkokul kitaplarındaki resimlerdir. Öğrenciler bu resimlerden etkilenip onları kopya etmeye eğilim göstermekte, bu etki ortaokul sıralarına dek sürebilmektedir.

Tiyatroya ilişkin planlı ve programlı hiçbir ders yer almamakta, yalnızca göstermelik bir eğitimsel kol çalışması, müsamere kolu biçiminde görülmekte, bu da çok sınırlı öğrenci ile ve pek az sayıda okulda ciddiyetle ele alınmış olarak karşımıza çıkmaktadır.

İlkokullardaki sanat eğitiminin başarıyla yürütülememesinin en temel nedenlerinden biri sanat derslerini iyi yürütebilecek nitelikte öğretmenin bulunmamasıdır. Dolayısıyla sanat dersleri arasında gerekli etkileşim de yok denecek kadar az olmaktadır. Oysa, ilkokuldaki sınıf öğretmenliği sistemi, aynı öğretmen yoluyla hem sanat dersleri arasındaki, hem bunların programdaki diğer derslerle etkileşim kurabilecek niteliktedir. Bu ise yeterince gerçekleştirilememektedir.

Raporda sanat eğitime ilişkin öneriler yer almakta ve yeni bir bakış açısının (sanatlar eğitiminin) gerekliliği vurgulanmaktadır. Rapora göre :

Çocuğun ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yetiştirilmesi ilköğretimde yer alan resim ve müzik derslerinin saatlerini arttırmakla gerçekleşemez. Sanat eğitimi için resim ve müzik derslerinin yanı sıra oyun, dramatizasyon, tiyatroya ilişkin derslerin yer alacağı bu yeni uygulama için yeni bir ölçme değerlendirme sistemi de önerilmektedir. Bu anlayışa göre değerlendirme ölçütleri, ders başarısı, davranış gelişimi ve sanatsal ve yaratıcı gelişim olarak gösterilmiştir. Davranış gelişimi ve sanatsal ve yaratıcı gelişim değerlendirilirken not verme tek bir çalışmaya göre değil, çalışmaların topluca değerlendirilmesi olarak önerilmektedir.

Bu değerlendirmede öğretmen şu ölçütleri göz önünde bulundurur :

- a. Yapılan çalışmanın özgünlüğü
- b. Verileni alma, uygulama ve çözümleme yetisi
- c. Anlatım gücü
- d. Araç, gereç, ses hareket boya ve diğerlerini kullanma yeterliliği
- e. Düşünme, duygu, imgelemi aktarma yetisi
- f. Çalışmalara karşı ilgisi, isteği ve kendini verme yetisi
- g. Özenli ve düzenli çalışma yetisi
- h. Zamanının iyi kullanma ve işi bitirme sorumluluğu
- i. Genel gelişim

1982 yılında sanat eğitiminin durumu yukarıdaki açıklama ve öneriler şeklinde saptanmakta ve raporda öğretmen yetiştirme konusuna da yer verilmektedir. O yıllarda ilkökul öğretmenleri, öğretmen okulları ile iki yıllık eğitim enstitülerinden yetiştirilmekteydi.

Rapora göre bu kurumlarda sanat eğitimi dersleri ağırlıklı değildir. Bu nedenle ilköğretimde sanat eğitim alanı öğretmen açısından önemli boşluklar içerisindedir. İlkokulda resim ve müzik dersleri biçiminde sürdürülen sanat eğitiminin temel eğitiminin özelliğine uygun olan “sanat yolu ile eğitim yöntemlerini” bu öğretmenlerin gerçekleştirmesi olanaksızdır. Raporda ilkökul öğretmenleri için sanat eğitimi açısından aşağıdaki önerilere yer verilmiştir :

1. Öğretmen okulları ile iki yıllık eğitim enstitülerinde sanat eğitimi dersleri en az üçte bir oranında ve ağırlıklı olarak yer almalıdır.
2. Sınıf öğretmeni yetiştiren kurumlara mutlaka tiyatro dersi konmalıdır.
3. Sınıf öğretmenlerinin sanat eğitimi ve öğretimi alanında iyi yetişmeleri sağlanmalıdır.
4. Sınıf öğretmenleri mümkün olduğunca bir sanat dalında yetkinleşmelidir.
5. Temel eğitimin birinci basamağı için yetişen sanat eğitimcileri ilerde uzmanlaştıkları alanlara göre branş

öğretmeni ya da o alanda rehber öğretmen olarak görevlendirilirler.

2002 yılına gelindiğinde sanat eğitimi konusunda durumun maalesef yine iç açıcı olduğu söylenemez. Türkiye’de Cumhuriyetin ilanı ile başlayan çağdaşlaşma hareketleri içerisinde sanat eğitimi konusu hep gündemde olmuş fakat bir türlü istenilen düzeye getirilememiştir.

1962, 1982, 1983, 1991 yıllarında yayımlanan Güzel Sanatlar Eğitimine ilişkin raporlarda yer alan sorunlar güncelliğini hâlâ korumaktadır. Yapılan pek çok olumlu gelişmeye rağmen örgün eğitim kurumlarında uygulanan sanat eğitimi programları hedeflenen yapıcı yaratıcı insan tipini yetiştirmeyi hedeflenen nitelikte başaramamıştır. Sanat eğitimi konusundaki sorunların çözümlenememesinin en önemli nedenlerinden biri öğretmenin bu alanda iyi yetiştirilmemesinden kaynaklanmaktadır.

Günümüzde eğitim sistemindeki bütün çağcıl kuram, yöntem ve tekniklere rağmen öğretmenin yani öğreticinin rolü hâlâ önemini korumaktadır. Bu nedenle eğitim ve öğretimin istenilen kaliteye ulaştırılmasında öğretmenin yetiştirilmesi sorunsalı öne çıkmaktadır.

1973 yılında yürürlüğe giren 1739 sayılı “Milli Eğitim Temel Yasası” öğretmenin yükseköğrenim görmesini öngörmüştür. 1981 yılında kurulan YÖK ise Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Eğitim Enstitüleri ve Yüksekokulların üstlendiği öğretmen yetiştirme işini üniversitelere vermiştir. Artık yetiştirilecek bütün öğretmenlerin dört yıllık bir lisans eğitimi yapmaları zorunlu hale getirilmiştir.

Ancak yeterli öğretim kadrosu, gerekli altyapı hizmetleri ve doyurucu programlar oluşmadan sadece tabela değişikliği ve süre artırımını ile nitelikli öğretmen yetiştirilemediği görülmektedir. Öğretmen yetiştirme konusunda üniversitelerin deneyimi yoktu ve üniversiteler bu önemli göreve hazır da değildi. Yüksek Öğretim Kurulu da başlangıçta bu konuya gereken önemi vermedi, gerekli özeni göstermedi. Öğretmenlik mesleği üniversitelerde önemsenmedi, ciddiye alınmadı, hatta küçümsendi (Kavcar 1999).

YÖK’ün Öğretmen yetiştirme konusuna 1990’lı yılların başlarında eğildiğini görüyoruz. 1994 ve 1997 yılları arasında YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi konusunda yerli ve yabancı uzmanlarla panel çalışmaları yapıldığı ve değişik

konu alanlarında öğrenme-öğretme materyalleri hazırlandığı bilinmektedir. Eğitim Fakültelerini araç-gereçler, programlar ve öğretim elemanlarının eğitimi konularında geliştirmeyi amaçlayan bu proje kapsamında ilköğretim sınıf öğretmenliği programı da hazırlanmıştır.

İlk olarak 1997-1998 öğretim yılında uygulamaya konulan sınıf öğretmenliği programları incelendiğinde dört yıllık öğrenim süresi boyunca öğretmen adayları toplam 152 kredilik ders almaktadırlar (Ek-1). Öğretmen adayları dört yıllık eğitimleri süresince genel kültür, alan bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgisine ilişkin dersler alarak mezun olurlar. Özel bir ihtisas mesleği olan sınıf öğretmenliği programları daha çok öğretim ağırlıklı hazırlanmış olup, genel kültür ve alan bilgisi ihmal edilmiştir.

21. Yüzyılın öğretmeni var olan bilgiyi yeni nesle en iyi şekilde aktaran bir teknisyen olmanın yanı sıra bilgiye ulaşan; bilgiyi üretebilen yaratıcı bir birey de olmak zorundadır. Yaratıcı bireyler yetiştirme görevi verilen öğretmenin kendisinin bu programla ne ölçüde yaratıcı yetiştiği araştırılmalıdır.

Eğitimin bir bütün olduğu; bilim, teknik ve sanatın bireyin eğitimi için aynı derecede önemli olduğu bir gerçekse temel düzeyde de olsa felsefe, sosyoloji, estetik vb. temel dersleri almadan yetişen bir sınıf öğretmenin yaratıcı olması doğal olarak beklenemez.

Öğretmenin yaratıcılığını, eleştirel düşünmesini, iletişim becerilerini, estetik duyarlılığını geliştirmede doğrudan etkili sanatlar eğitimine ilişkin derslerle sınıf öğretmenliği programları incelendiğinde aşağıdaki tablo ile karşılaşılr.

Tablo 1: Sınıf Öğretmenliği Programında Yer Alan Sanat Dersleri ve Kredileri

Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı	3 Kredi
Sanat Eğitimi Kavramları ve Yöntemleri	2 Kredi
Müzik I	2 Kredi
Çocuk Edebiyatı	3 Kredi
Resim-İş Eğitimi	2 Kredi
Müzik II	2 Kredi
Müzik Öğretimi	3 Kredi
İlköğretimde Drama	3 Kredi
=====	
	20 Kredi

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı gibi dört yıllık sınıf öğretmeni yetiştirme programlarının 152 kredilik lisans eğitiminin sadece 20 kredilik kısmı sanatlar eğitimine ayrılmıştır. Böyle bir programla

yetişen öğretmenden sanat eğitimine ilişkin çağcıl bir yaklaşım beklemek çok zordur. Öğretmen eğitimlerinde var olan ders saati yetersizliğine, ders verecek öğretim elemanı, eğitim ortamı, araç, gereç ve teknoloji eksiklikleri de eklendiğinde ortaya çıkan karamsar tablonun hiç de yadırganmaması gerekir.

Türkiye'nin geleceğini emanet edeceğimiz sınıf öğretmeni yetiştirmede her kuruma ve bireylere düşen görevler vardır. Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK), Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ve Üniversiteler öğretmen yetiştirmeye gereken desteği, emeği, önemi vermeye çalışmış olabilirler, ancak yeterli olmadığı bir gerçektir. Yeterli sayıda öğretmen eğitimi hedeflerini gerçekleştirme sorununu çözmek, niceliğin yanında niteliğin önemi unutulmamalıdır.

İlköğretim için ayrı bir öneme sahip olan sanat eğitimi dersleri hem öğretmen adayının yaratıcılığını ve kültürünü geliştirmeli hem de sanat eğitimine ilişkin yöntem, teknik ve becerileri alanda verimli kullanılacak düzeyde verilmelidir. Ayrıca sınıf öğretmenin sanatlar eğitiminde adı geçen tüm ilgili disiplinlerle iletişim kurabilecek ve gerekli terminolojiyi bilebilecek düzeyde yetişmesi gereklidir. Öğretmenin sanatlar eğitiminin kişilik geliştirici, eleştirel düşünmeyi ve yaratıcılığı güçlendirici yanını iyi bilip iyi değerlendirmesi gerekmektedir. Sanatlar eğitiminin aynı zamanda bir kültür eğitimi olduğu unutulmamalıdır.

Amaç daha nitelikli öğretmen yetiştirmek ise program geliştirme çabaları sürdürülmeli, sınıf öğretmenin "Sanat Eğitimi Yeterliliği" konusunda çalışmalar yapılmalıdır. Öğretmen eğitimi konusu 21.yüzyılda artık çözümlenmeli ve daha sonraki nesiller yapılan yenilikçi atılımları örnek alabilmelidir. Ülkemiz bu sorunu çözebilecek bilgi birikimine ve deneyimine sahiptir. Bu konuda önemli çalışmalar yapılmaktadır. Örneğin; Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Sınıf Öğretmeni Programına ilişkin yapılan çalışmalar Ek: 2'de gösterilmiştir .

Yapılan ve yapılması beklenen herşey daha barışçı, paylaşımcı, estetik duyarlılığa sahip mutlu insanı yetiştirme çabasından kaynaklanmaktadır. Yeni nesilleri yetiştirme sorumluluğu doğal olarak sadece sınıf öğretmenine yüklenemez. Hem kurumlar, hem de bireyler üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmek zorundadırlar. Ben bunu hep böyle yaparım yerine, ben bunu daha iye nasıl yapabilirim, yapabiliriz, yapmalıyız mantığı öne çıkmalıdır.

KAYNAKLAR

Güzel Sanatlar Komisyonu Raporları 1961, 1982, 1983, 1993 M.E.B.Basımevi Ankara

İlhan , Çakır Ayşe (1999). Türkiye’de Resim Eğitiminin 75.Yılı. Cumhuriyet ve Çocuk. 2.Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi A.Ü.ÇOKAUM Yayını Ankara, 279-289

------(2002). Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programı ve Günümüz Sanatı. I.Ulusal Sanat Eğitimi Sempozyumu. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi. Ankara

Kavcar, Cahit (1999) “Nitelikli Öğretmen Sorunu” Eğitimde Yansımalar 21.Yüzyılın Eşiğinde Türk Eğitim Sistemi Ulusal Sempozyumu. H.Hüsni Tekişik Araştırma Geliştirme Merkezi. Ankara

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI

BİRİNCİ YIL									
I. Yarıyıl					II. Yarıyıl				
KODU	DERSİN ADI	T	U	K	KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Temel Matematik I	2	0	2		Temel Matematik II	2	0	2
	Canlılar Bilimi	3	0	3		Genel Kimya	3	0	3
	Türk Tarihi ve Kültürü	3	0	3		Uygurluk Tarihi	2	0	2
	Coğrafyaya Giriş	2	0	2		Türkiye Coğrafyası ve Jeopolitiği	3	0	3
	Türkçe I: Yazılı Anlatım	2	0	2		Türkçe II: Sözlü Anlatım	2	0	2
	Yabancı Dil I	3	0	3		Yabancı Dil II	3	0	3
	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	2		Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	2
	<i>Öğretmenlik Mesleğine Giriş</i>	3	0	3		<i>Okul Deneyimi I</i>	1	4	3
		Kredi					Kredi		
		20					20		
İKİNCİ YIL									
III. Yarıyıl					IV. Yarıyıl				
KODU	DERSİN ADI	T	U	K	KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Genel Fizik	3	0	3		Çevre Bilimi	2	0	2
	Türk Dili I: Ses ve Şekil Bilgisi	2	0	2		Türk Dili II: Cümle ve Metin Bilgisi	2	0	2
	Ülkeler Coğrafyası	2	0	2		Çocuk Edebiyatı	3	0	3
	Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı	3	0	3		Resim-İş Eğitimi	2	0	2
	Sanat Eğit. Kuramları ve Yöntemleri	2	0	2		Müzik II	2	0	2
	Müzik I	2	0	2		Beden Eğitimi II	2	0	2
	Beden Eğitimi I	2	0	2		Fen Bilgisi Laboratuvarı	1	2	2
	Bilgisayar	2	2	3		Güzel Yazı Teknikleri ve Öğretimi	1	2	2
	Gelişim ve Öğrenme	3	0	3		Öğretimde Planlama ve Değerlen.	3	2	4
		Kredi					Kredi		
		22					21		
ÜÇÜNCÜ YIL									
V. Yarıyıl					VI. Yarıyıl				
KODU	DERSİN ADI	T	U	K	KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Müzik Öğretimi	2	2	3		Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi	2	2	3
	Fen Bilgisi Öğretimi I	2	2	3		Fen Bilgisi Öğretimi II	2	2	3
	İlkokuma ve Yazma Öğretimi	2	2	3		Türkçe Öğretimi	2	2	3
	Hayat Bilg. ve Sosyal Bilgiler Öğr. I	2	2	3		Hayat Bilg. ve Sosyal Bilg. Öğr. II	2	2	3
	Matematik Öğretimi I	2	2	3		Matematik Öğretimi II	2	2	3
	Öğretim Tek. ve Materyal Geliş.	2	2	3		<i>Sınıf Yönetimi</i>	2	2	3
	Seçmeli I	2	0	2		Seçmeli II	2	0	2
		Kredi					Kredi		
		20					20		
DÖRDÜNCÜ YIL									
VII. Yarıyıl					VIII. Yarıyıl				
KODU	DERSİN ADI	T	U	K	KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi	2	2	3		Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim	2	0	2
	Vatandaşlık Bilgisi	2	0	2		Sağlık ve Trafik Eğitimi	2	0	2
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	2	0	2		Rehberlik	3	0	3
	İlköğretimde Drama	2	2	3		Öğretmenlik Uygulaması	2	6	5
	<i>Okul Deneyimi II</i>	1	4	3		Seçmeli IV	2	0	2
	Seçmeli III	2	0	2					
		Kredi					Kredi		
		15					14		
							TOPLAM KREDİ		
							152		

T : Haftalık teorik ders saati.
U : Haftalık uygulama ders saati.
K : Dersin kredisi.

Öğretmenlik Formasyonu Ders

A.Ü.EĞİTİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ SINIF ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI (TASLAK)

BİRİNCİ YIL											
I. Yarıyıl					II. Yarıyıl						
KODU	DERSİN ADI	T	U	K	KODU	DERSİN ADI	T	U	K		
SÖ 101	Temel Matematik I	3	0	3	SÖ 102	Temel Matematik II	2	0	2		
SÖ 103	Canlılar Bilimi	3	0	3	SÖ 104	Genel Kimya	3	0	3		
EB 101	Eğitim Bilimlerine Giriş	3	0	3	SÖ 106	Uygurluk Tarihi	2	0	2		
EB 103	Psikoloji	2	0	2	SÖ 108	Türkiye Coğrafyası ve Jeopolitiği	4	0	4		
EB 105	Eğitimde Drama	1	2	2	EB 102	Gelişim Psikolojisi	3	0	3		
EB 107	Eğitim Sosyolojisi	2	0	2	EB 104	Türk Eğitim Tarihi	2	0	2		
EB 109	Eğitim Felsefesi	2	0	2	EB 108	Sanat ve Eğitim	2	0	2		
TO 101	Türkçe I: Yazılı Anlatım	2	0	2	TD 102	Türkçe II: Sözlü Anlatım	2	0	2		
Aİ 101	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	2	0	2	Aİ 102	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	2	0	2		
YD 101	Yabancı Dil I	3	0	3	YD 102	Yabancı Dil	3	0	3		
				Kredi	24					Kredi	25

İKİNCİ YIL											
III. Yarıyıl					IV. Yarıyıl						
KODU	DERSİN ADI	T	U	K	KODU	DERSİN ADI	T	U	K		
SÖ 201	Genel Fizik	3	0	3	SÖ 202	Türk Dili II : Cümle ve Metin Bilgisi	2	0	2		
SÖ 203	Güzel Yazı Teknikleri ve Öğretimi	1	2	2	SÖ 204	Resim-İş Eğitimi	1	2	2		
SÖ 207	Türk Dili I (Ses ve Şekil Bilgisi)	2	0	2	SÖ 206	Müzik II	1	2	2		
SÖ 209	Ülkeler Coğrafyası	2	0	2	SÖ 208	Beden Eğitimi II	1	2	2		
SÖ 211	Müzik I	2	0	2	SÖ 210	Fen Bilgisi Laboratuvarı	1	2	2		
SÖ 213	Beden Eğitimi I	2	0	2	SÖ 212	Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı	2	0	2		
SÖ 215	Türk ve Dünya Edebiyatına Giriş	2	0	2	SÖ 214	Okul Deneyimi	2	2	3		
BTÖ209	Bilgisayar	1	0	2	SÖ 216	İlköğretimde Drama	1	2	2		
EB 201	Öğrenme Psikolojisi	3	0	3	EB 202	Öğretim İlke ve Yöntemleri	3	0	3		
EB 205	Çocuk Hakları	2	0	2	EB 204	İstatistik	2	0	2		
				Kredi	22					Kredi	22

ÜÇÜNCÜ YIL											
V. Yarıyıl					VI. Yarıyıl						
KODU	DERSİN ADI	T	U	K	KODU	DERSİN ADI	T	U	K		
SÖ 301	Müzik Öğretimi	1	2	2	SÖ 302	Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi	2	2	3		
SÖ 303	Fen Bilgisi Öğretimi I	1	2	2	SÖ 304	Fen Bilgisi Öğretimi II	2	2	3		
SÖ 305	İlk Okuma ve Yazma Öğretimi	2	2	3	SÖ 306	Türkçe Öğretimi	2	2	3		
SÖ 307	Hayat Bilgisi Öğretimi	2	2	3	SÖ 308	Sosyal Bilgiler Öğretimi	2	2	3		
SÖ 309	Matematik Öğretimi I	2	2	3	SÖ 310	Matematik Öğretimi II	2	2	3		
SÖ 313	Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri	2	0	2	EB 302	Ölçme ve Değerlendirme	3	0	3		
EB 301	Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme	2	2	3	EB 304	Sınıf Yönetimi	3	0	3		
EB 303	Araştırma Yöntemleri	2	0	2	EB 306	Eğitim Yönetimi ve Denetimi	2	0	2		
EB 311	Program Geliştirme	2	0	2		Seçimlik Ders	2	0	2		
	Seçimlik Ders	2	0	2							
				Kredi	24					Kredi	25

DÖRDÜNCÜ YIL											
VII. Yarıyıl					VIII. Yarıyıl						
KODU	DERSİN ADI	T	U	K	KODU	DERSİN ADI	T	U	K		
SÖ 401	Vatandaşlık Bilgisi ve İnsan Hakları	2	0	2	SÖ 402	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	2	0	2		
SÖ 403	Birleştirilmiş Sınıflarda Eğitim	2	0	2	SÖ 404	Trafik ve İlk Yardım Eğitimi	2	0	2		
SÖ 405	Çocuk Edebiyatı	3	0	3	SÖ 406	Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi	2	0	2		
SÖ 407	Çocuk Ruh Sağlığı	2	0	2	SÖ 408	Öğretmenlik Uygulaması II	3	2	4		
SÖ 409	Öğretmenlik Uygulaması I	3	2	4	SÖ 205	Çevre Bilimi	2	0	2		
EB 401	Özel Eğitim	3	0	3	EB 402	Rehberlik	3	0	3		
	Seçimlik Ders	2	0	2	EB 404	Yetişkin Eğitimi	2	0	2		
						Seçimlik Ders	2	0	2		
				Kredi	18					Kredi	19
										TOPLAM KREDİ	180

T : Haftalık teorik ders saati.
U : Haftalık uygulama ders saati.
K : Dersin kredisi.

